

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutrajje izdane opoldne, večerno izdane pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gl. 6-60
pol leta 8 . 60 3-30
šest let 3 . 40 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri popoldne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabrčček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer, ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

Oglasni in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek izstane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbr.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabrčček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Nekaj pojasnil o vodovodu za Gorico.

Glej, stvarnica vse ti ponudi,
le jemat' od nje ne zamudi!
V. Vodnik.

—i—. Dolgotrajno reševanje vodovodnega vprašanja v Gorici iznenadja v marsičem, pred vsem z ozirom na dane hidrografske razmere.

V Gorici dežuje dvakrat toliko, kolikor v Gradcu, središču zelene Štajerske, in skoro štirikrat toliko, kolikor v sredini bogate češke kraljevine. Bližnje Trnovsko gorovje dobiva še precej večjo množino izpodnebne vode; naravnost ogromne pa so padavinske svote, ki so odmerjene visokemu planinskemu svetu ob izvirju Soče in nje pritokov.

Iz oblakov padla voda pronikne v gorovje in ob vznožju in obronkih njegovih prihaja na dan v neštevilnih studencih po bližnji in daljni okolici Gorice. Ti se zbirajo v potoke in združijo slednjic v Sočo, ki mimo goriškega mesta tekoč odvajajo obilno vode v sinjo Adrijo. Goriška ravan med Solkanom, Vrtojbo in Sovodnjami pa je napojena s podtalno vodo, ki tvori podzemeljsko reko in se tudi odteka v Sočino naročje.

Goriško mesto je torej sredi obilnosti studencev ter vodotokov nad in pod zemljo! In vendar je Gorica povsem nezadostno preskrbljena z vodo. Sme se reči, da je primanjkuje 4—6 mesecev v letu za domače, še bolj občutno pa za javne občinske in za obrtne namene. In to, dasi daje mestu vodo kronberski vodovod že nad jedno stoletje in že dokaj let skoro enako obsežno razpeljan pomožni vodovod iz Stračic!

Že nekaj desetletij se pretresa vprašanje, kako od pomoči tej rastoči nepriliki. Ponovno je že poklical mestni zbor vodne tehnike, geologe, kemike in druge veščake, da preiskujejo vodne razmere v okolici mesta, in uspeh svojih proučevanj predložijo mestnemu staršinstvu v pretres in odločitev. Take studije in projekte so predložili: Schivitz l. 1867., Claricini l. 1870., Vicentini in drugovi 1870 do 1872., Miller 1871., Taramelli 1876., Ce-

coni 1885., Katzenschläger 1885., Comelli 1886., Smrecker 1891., Hoernes 1896., Ducati 1898., Rumpel 1898., Joos 1898., Rizzani 1898., Oelwein 1899., Tschbull 1899 do 1901. in slednjic sedanjí načelnik mestnega stavbinskega urada inženir P. Bresadola l. 1902.

O večini teh studij in načrtov je v široko javnost prodrla le malo. Pretresalo jih je le staršinstvo, do odločitve pa ni prišlo. Dotični veščaki so prejeli svoje plačilo in so odšli, od koder so bili poklicani; njih studije pa so se položile med trohneče akte. Med tem je postajalo pomanjkanje vode tim občutnejše, čim bolj se množi prebivalstvo in promet po neznosno prašnih ulicah.

Število preiskovanj in predlogov priča, da mestni zbor važnega vodovodnega vprašanja vsaj na videz ni pustil iz oči. Umljiva pa je nestrpnost občinarjev, ko vendar se ni odločitve, zlasti ker stanejo pripravljala dela v zadnjih 33 letih tudi že lepo svoto denarja, ki se je izdala, ne da bi bil zanjo dosežen viden uspeh. Govori se, da potrošena svota presega 200.000 kron. Inženir Bresadola sicer zavrača to govorico, čes, da je prelitana, kajti mestni blagajnik mu izkazuje le svoto 27.000 kron. Ali zdi se nam, da se namera, izpodbiti tla oni govori, ni posrečila. Tako n. pr. navaja g. B. v svojem tiskanem novem načrtu (na 18. strani) strošek 8000 kron, ki se je izdal lani za rov pri studencu Mrzleku; v izkazu mestnega blagajnika (na strani 45.) pa te svote ne nahajamo. Tako dejstvo seveda omaje verodostojnost računskega izvlečka.

Upati smemo, da je inicijativnemu načrtu g. Bresadola določena boljša usoda, kakor predlogom prejšnjih projektantov. G. Bresadola je in ostane po svojem dostojanstvu v tesni dotiki s staršinstvom in bode brez dvojbe z živahno in prepričevalno besedo dosledno zastopal svojo namero. V tako ugodnem polčrtju ni bil menda nobeden prejšnjih predlagateljev.

Načrt gospoda načelnika mestnega stavbinskega urada v Gorici je citateljem „Soče“ že znan iz člankov v št. 127. in 130. lanskega letnika. Pisatelj je v njih obrazložil poglobitve poteze „zaslužnega dela“, in je z

ozirom na važnost vodovodnega vprašanja dostavil nekatere utemeljene pomisleke ter prijavil z blestečo zgovornostjo nekaj dobro premišljenih nasvetov. Zlasti je z najboljšim namenom opozoril udeležene kroge mestnega zbora goriškega, da se naj okoristijo s tehnično in administrativno poučnim gradivom, ki ga nudi uzorno zasnovani in oskrbljevani vodovod glavnega mesta sosedne Kranjske dežele.

Z ozirom na kardinalno važnost vodovodnega vprašanja bodi dovoljeno, ta predmet v „Soči“ z enako dobrohotnim namenom še enkrat obravnavati, da se vsa stvar in posebno Bresadolov načrt pojasni še z drugega stališča.

Izvršujo ta namen zadenemo najprvo ob uganjko: kaj vendar stori rešitev vodovodnega vprašanja v Gorici tako težavno, da v 33 letih pripravljalnega dela ni prišlo do odločitve? Saj vendar priroda v okolici mesta ponuja obilico vode v studencih, v reki Soči in vrhu tega v podzemeljski shrambi goriške ravnine!

Priznajmo takoj, da je izbira kljubu tolikim raznovrstnim dobaviteljem vendar omejena. Sicer pa smemo večji del neuspeha pripisati neodločnosti vodilnih krogov. Dusevno razpoloženje, ki je rodi pomanjkanje energije, je nadalje povzročilo, da se je dvakrat zamudil ugoden trenotek, in tako zatečena rešitev po nepotrebnem obtežila in zavlekla. To trditev pojasnimo v naslednjih vrstah.

Prva prihka, zavleči vse vodovodno podjetje, je dana z vprašanjem, ki nastane kar ob početku pripravljalnih del in jim določa smer in smoter. To je vprašanje: koliko vode potrebuje Gorica na dan? Čim bogateje je mesto in čim bolj je razvita in njem obrt in industrija, tim večja je dnevna uporaba vode. Razmere podnebja, značaj in običaje prebivalstva je tudi treba upoštevati ob proračunanju dnevne množine. Inž. Bresadola sodi, da naj bi prišlo v Gorici 200 litrov povprek na dan za vsakega stanovnika. Za 30.000 prebivalcev zahteva se potemtakem 6.000 m³ na dan. Člankar, ki je obravnaval isto vprašanje v „Soči“, smatra to število za previsoko. Merodajna mu je po vsej pravici

v prvi vrsti dnevna poraba vode v Ljubljani. Ondi je vodovodno vprašanje uzorno rešeno, ustreza se vsem zahtevam, in vendar znaša redna povprečna poraba le 80—100 lit. za vsakega prebivalca na dan, vstevši občinske obrtne in industrijalne namene. Torej bi se rabilo v sedanjí Gorici s 25.000 stanovniki 2000—2500 m³ na dan, glede na pomnožitev prebivalstva v prihodnjih desetletjih (40.000) pa se povisa to število na 3500—4000 m³.

Bodi nam dovoljena pripomnja v tej stvari. Priznavamo, da daje v tem zgolj empiričnem presojanju Ljubljana res najbližnji in najboljši vzorec. Analogija pa vendar ni popolna. V poštev je treba vzeti klimatsko razliko med Ljubljano in Gorico, ki je dosti večja nego med Ljubljano in recimo dosti severnejše ležečim Berlinom. Srednja letna toplina je v Gorici 12-9°, v Ljubljani 9-0, v Berlinu 9-1, C. Najmrzlejši mesec v letu, januarij, ima v Gorici 3-2, v Ljubljani — 2-5, v Berlinu — 0-3° povprečne topline; najtoplejši, julij, pa v Gorici 23-1, v Lj. 19-6, v B. 19-0°. Primerno toplinski razliki je zrak v Gorici dosti bolj suh kot v Lj., burja pa razliko še večja. Zlasti za skropljenje cest je torej v Gorici ne le v dosti toplejšem poletju več vode treba, nego tudi po zimi, ki je v Gorici pogostoma solčna in suha, dočim je v Ljubljani vlažna in meglena. Škropiti se mora v G. dosti več dni kot v Lj. in vsakokrat dosti zdajnejše. Potreščina vode je potemtakem v Gorici v poletju dosti večja in to traje tudi po zimi.

Ne bo se smatralo za neopravičeno, ako omenimo tu še utemeljeni nauk, ki ga daje državni zdravstveni svet v Berlinu v knjigi „Wasserversorgung“. Tam čitamo: „Zračunano je, da vodovodna naprava šele tedaj daje v obilici potrebno vodo za pijačo, pranje, za kuhinjo in druge hišne potrebe, dalje za skropljenje cest, za javne vodomete in vrtove etc., ako pride za vsakega stanovnika 150 l na dan.“ — Ne pozabimo, da velja ta navod za nemška mesta, ki imajo oblačno zimo in milo deževno poletje. Seveda je ondi blagostanje višje in industrijalna uporaba večja nego pri nas. Brez dvojbe bi se pa tudi med nami oboje povzdignilo, ako bi bilo dovoljno

— 47 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Nebo se je jelo jasiti. Za trenutek je še padal sneg, potem pa je nehalo snežiti. Na to se je pojavila semtertje med oblaki kaka zvezda. Konji so jeli prskati in jezdeci so si svobodnejše oddahnili. Število zvezd je vsaki hip naraščalo in jelo je zmrazevati. Čez nekaj časa je nastala globoka tišina.

Gospod de Lorche, ki je jezdil poleg Zbiška, ga je jel tolažiti, govore, da je Jurand ob času nevarnosti mislil pred vsem drugim brezdvomno na rešitev svoje hčerke, radi česar, ako tudi vse druge najdejo mrtve, njo gotovo še debe živo, spavajočo nekje mirno pod toplimi kožami. Toda Zbišek ga je le slabo razumel, sicer pa tudi ni imel dosti časa, da bi ga poslušal, ker je med tem časom kažipot, ki je jezdil spredaj, krenil s poti.

Mladi vitez je stekel naprej in vprašal:

»Čemu ste krenili s poti?«

»Radi tega, ker oni niso zasuti na poti, marveč tam-le; ali vidite ono jelšo?«

Po teh besedah pokaže z roko goščavo, razprostrajajočo se v daljavi na poljani, katero je bilo moči razločno videti, ker so se bili oblaki že skrili in je mesec priplaval nad krajino.

»Gotovo so zašli s poti.«

»Zašli so s poti in potovali tesno poleg reke. Ob času meteža se to pogostoma pripeti. Šli so dotlej, dokler jim konji niso opešali.«

»Kako ste jih našli?«

»Pes nas je privedel k njim.«

»Ali ni tu blizu kakih koč?«

»So, toda na drugi strani reke.«

»Urno naprej!« zakliče Zbišek.

Toda lože je bilo zapovedati nego povelje izvršiti, kajti na polju je ležal svež in nevlažen sneg, ki pa je bil tako debel, da so konji neprestano do kolen gazili po njem. Nakrat pa začujejo lajanje psa. Za nekoliko stotin korakov pred njimi je štrlela iz snega stara vrba.

»Oni so tam dalje pri jelšah, pa tudi tukaj mora nekdo biti, ker je pes zalajal,« reče sprevodnik.

Očividno tam pod vrbo... Posvetite!»

Nekoliko knezovih ljudij je stopilo s konj ter se približalo z bakljami; na to je zaklical jeden izmed njih:

»Človek je tukaj pod snegom. Evo, glava!«

»A tudi konj!« zakliče drugi.

»Odkopljite ga!«

Kmalu so jeli zasajati lopate v sneg ter ga naglo odmetavati na obe strani.

Čez trenutek se prikaže izpod snega sedeča postava človeka, z glavo pobešeno na prsi, s kučmo globoko potlačeno na oči. Jedna roka je držala za vajeti konja, kateri je ležal na strani ter imel nosnice zarite v sneg. Ta človek je bil očitno odjezdil od karavane

hoté čim poprej najti človeško stanovanje in poklicati ljudi na pomoč; ko pa je padel konj pod njim, je zbežal pred viharjem pod vrbo in ondi zmrznil.«

»Posvetite!« zakliče Zbišek.

Služabnik se približa z bakljo k licu zmrzlega človeka, katerega po črtah na licu ni bilo lahko spoznati. Še le potem, ko mu drugi služabnik dvigne pobešeno glavo kvišku, zakličejo vsi enoglasno:

»Gospod iz Spihova!«

Zbišek zapove dvema možema, naj ga vzdigneta in odneseta v najbližjo hišo, sam pa skoči z drugimi ljudmi naprej, da reši še ostale ponesrečence. Potoma si je bil mislil, da najde ondi Danuško, svojo ženo, nemara že mrtvo, in grozno je spodbodel konja, ki je bil že ves zasopljen, ker je neprestano do trebuha gazil po snegu. Na srečo že ni bilo več daleč. Iz teme so se že čuli glasovi onih ljudij, ki so bili ostali poprej pri zasutih ter se trudili, da jih rešijo.

»Lopate v roke, lopate!«

Dvoje sani so bili že odkopali oni, ki so poprej ostali na straži. Konji in ljudje pri njih so bili že popolnoma zmrzli. Kje so bile druge sani in vozovi, je bilo lahko spoznati iz snežnih kupov; sicer pa vsi vozovi še niso bili povsem zasuti. Pri nekaterih so se še videli konji, naslonjeni s prsi na sneg, ki so napejali svoje poslednje moči, predno so zmrznili. Pred jednim parom konj je stal človek z bičem v roki do pasu vgreznen v sneg, nepremičen kakor steber; nekoliko dalje so služabniki zmrznili pod konji, držé jih za uzde. Smrt jih je očividno zaskočila ob času, ko so hoteli odpeljati konje iz globokega snega. Jeden

rešeno vodovodno vprašanje, ker bi se potem zboljšali zdravstveni odnosi in pospešil razvoj obrti in industrije.

Vodovodna komisija, ki je vodila v Ljubljani pripravljala dela, je proračunila dnevno porabo za jednega stanovnika 40 do 50 l. In res se je prva leta (l. 1891.) ko je imela Lj. 30.000 stanovnikov, toliko porabilo. Že danes pa, ko ima Lj. 38.000 prebivalcev, pride 87 l povprek na vsakega. Previdni izdelovatelj ljubljanskega vodovoda inž. Smrekar je k sreči dimenzije svojega načrta uredil za 100 l dnevne potrebe na glavo in zvršil napravo za črpanje vode tako, da se o potrebi lahko zvešča.

Iz tega, kar smo tu navedli, je razvidno, da je normiranje vodne potrebe za novo vodovodno napravo, ki mora zadostiti vsaj za jedno stoletje, težavna stvar. Vsem nepriklarnim premajhne dolotitve na eni in previsoke, t. j. predrage dolotitve na drugi strani, se po našem mnenju hidrotehnik izogne na ta način, da priredi svoj načrt s primeroma nizko dnevno kvantiteto in oziraje se le na pomnožitev prebivalstva v bližnjih desetletjih, toda oboje s pogojem, da ima na razpologo za dobavo vode tak kraj, ki dopušča množino zajete vode razmerno z rastočo potrebo večkrat z malimi stroški zveščati in sicer do izdatnega prirastka.

Ako delotimo sedanjost dnevno potrebo v Gorici za jednega človeka na 100 litrov, smemo reči, da je to skromna zahteva. Brez dvojbe se vzdigne to število v nekih desetletjih na 150 l. Skupna dnevna potreba bi bila potemtakem sedaj, ko ima Gorica 25.000 stanovnikov, najmanj 2500 m³ na dan, leta 1916. se zviša prebivalstvo na 30.000 glav in bo potreba brez dvojbe nad 4000 m³, in leta 1960. s 50.000 ljudij najmanj 7500 m³. Racionalno zvršena vodovodna naprava mora pa dopustiti tudi tedaj se zvisano dobavo. Te zahteve se nam zde primerne ob enem z ozirom na 50—60 letno amortizacijo investirane glavnice, ker bo čez 50—60 let treba napravo precej zveščati, in na sedanji finančni položaj mesta, ki zahteva skromnost.

G. inženir Bresadola določa sedanjost dnevno količino s 6000 m³. Že člankar v „Soči“ št. 127. po pravici imenuje to zahtevo pretirano za sedanjo rešitev vprašanja, ker jo zelo podraži. Nam se pa zdi, da s tako visokim številom predlagatelj sam stavlja svoj načrt v največjo nevarnost. To število je prva hiba Bresadolovega projekta.

Oglejmo si sedaj v okolici goriski dobavišča vode, kakor jih ponuja priroda, in sicer glede količine na podlagi gori določene dnevne zahteve: vsaj 2500³ sedaj, najmanj 7500 m³ čez 60 let!

Iz zdravstvenih ozirov se najbolje priporoča zajeti — po vzgledu Ljubljane — podtalno vodo. Zgraditelj ljubljanskega vodovoda, inž. Smrekar, je preiskoval l. 1890. in 1891. razmere podtalne vode v naplavljeni ravnini, ki se prostira med Gorico, Vrtojbo

in Sovodnjami. Našel je, da bi se tu dobilo na dan le 1800 m³ vode. Kemijska in bakteriološka preiskava je dognala, da bi ta voda bila dobra, nje toplina bi bila (če prav sodimo) 12°C, enaka po letu in po zimi. Inž. Bresadola sodi, da uspeh preiskave glede količine ni definitivni in se sme upati večje množine. Bojimo se, da se ta nadeja ne uresniči, in sicer ne ravno za to, ker smatramo inž. Smrekarja, izkušenega veščaka, za avtoritativno. Naplavina, ki v ljubljanskem polju hrani v sebi ogromen zaklad kristalno čiste vode, je dosti prostranejša od Goriske. Dolgost podzemeljske reke znaša nad Ljubljano več kot 20 km, v Gorici komaj tretjino tega zneska. Nje nabirališče sega na Gorenjskem v visoke kamniške planine itd. Malo gorisko ravan pa napaja razun lastne padavine večinoma le grčevje ob Vrtojbi — težko da zadostno za rastočo potrebo goriskega mesta. (Dalje pride.)

Iz klerikalnega sveta.

„Gorica“ je po „Slovencu“ priobčila vest, da so dijaki VII. razreda ljubljanske realke izostali od poduka, ne vedo, da se akač mična svoboda začenja šele po maturi. Mislili smo, kaj more to biti. No, na te misli nam je dal odgovor „Sl. Narod“, ki je povedal, da ta „nadebudna mladina“, kakor „menujeta klerikalna lista one dijake, ni izostala sploh od poduka, marveč samo od veronauka, in sicer zaradi nesposobnih izrazov, ki jih rabi katehet dr. Opeka (sourednik „Dom in Sveta“) ter ker baje ne ravna preveč po pravici z dijaki. Grdo govorjenje, to je neka posebna slast nekaterih posvečenih gospodov, in sicer ne le privatno, ampak celo v šoli, kakor kaže ljubljanski dr. Opeka, in v cerkvi, kakor kaže na najostudnejši način sloveči podgorski nunc Golob!

„Pri belem angelju“. Imeniten napis, kaj? O polomu konsumarjev v Marnbergu na Štajerskem smo že obširneje pisali. Takrat smo povedali tudi, da so bili zaprti glavnega „konsumarja“ Klobučarja, katerega pa so sedaj, ko je preiskava končana, izpustili na prosto, seveda proti kavciji. Ko je prišel ta sloveči mož domov, si je dal napraviti ploščo z napisom „Pri belem angelju“, katero je razobesil potem nad konsumsko „rimsko-katoliško“ trgovino. „Znat“ se mora“ je rekel tisti sloveči Ravnik, ki sedi sedaj v Gradišču ob Soči, no, kakor se vidi, ta Klobučar tudi „zna“, saj hoče biti nedolžen kakor beli angelj nad vratmi. Hm, hm, nekam čudni „angelji“ letajo po zeleni Štajerski!

„Gospodarska zveza“ v Ljubljani ima nekega imenitnega revizorja Seliškarija, o katerem smo tudi že morali pisati. V Mariboru je bil v preiskovalnem zaporu radi dogodkov v Marnbergu. Ker so ga sedaj izpustili, zabavlja okoli, ali utegne se mu pripetiti, da ga bo to zabavljanje drago stalo, kajti moža ne čaka za njegovo „revidiranje“ v Marn-

bergu kazen le v Mariboru, marveč je tudi v Celju v kazenski preiskavi radi enakih pregreskov. Tako dela uradnik „Gospodarske zveze“, katero podpira vlada s tisočaki. Kje smo? Ali je se kje na svetu kaj takega mogoče?

Zopet v Rim! Sedaj se je osnoval na Dunaju nekaki pripravljalni odbor za romanje v Rim, ki vabi po celi Avstriji k udeležbi. Umevno, da so goreti za priporočanje takega romanja tudi slovenski farovski listi, ki res že pridno vabijo, naj se udeležijo romanja tudi Slovenci. To romanje prične 26. februarja t. l., torej takoj, ko bo konec pusta. Preje se se naskakejo in nazivajo na katoliški podlagi v veselem pustnem času, pustni torek bodo obhajali še doma, na pepelnico se najedo še „arnikov“, da se ozdravijo „mačkov“, potem pa se popeljejo v Rim delat pokoro za svoje predpustne grehe! Prej nočejo iti, ker si mislijo, čemu bi si kratili z dolgočasnim romanjem v Rim veselo predpustno dobo. Potem se gre tje doli, kadar utihne poskočna godba ter se zapro plesišča in zabavišča! Romanja se udeleži tudi ljubljanski škof. Seveda potem Slovenci ne smejo manjkati! Toliko je domačih potreb, toliko pomanjkanja, ali brezvestnost „katoliške“ stranke spravlja ljudi vedno dalje ob denar, da jih le bolj prikloplje na se. Kaj, če se protrosi toliko in toliko stotakov, ko pa pojde vse v večjo čast božjo!... O preljudi „romarji“, kedaj boste pametni!!

Nazaj v stare čase! „Alldeutsche Correspondenz“ poroča, da nameravajo nje-avstrijski klerikalci atentat na ljudsko šolo. Klerikalci hočejo odpraviti iz šole naravoslovje, zemljepis in zgodovino popolnoma, potem hočejo uvesti nazaj sibo, učitelje pa se prisili, da se bodo morali tudi sami deležiti, ne le kot nadziralci, raznih verskih vaj, tako n. pr. bi morali skupno z učenci k spovedi hoditi. S takim načrtom se bo bavil baje nižje-avstrijski deželni zbor že v prihodnjem zasedanju, pa tudi na državni zbor se hočejo obrniti v tej stvari. Vidite jih prijatelje ljudske šole in izobrazbe priprostega ljudstva! In taki so povsodi. Ako bi mogli pri nas, bi delali ravno tako, saj so jim dunajski klerikalci vzor in Luegerja naravnost obožujejo! Torej odobrujejo tudi vse njegovo postopanje. Zato pa je vse dobrikanje naših klerikalcev do učiteljstva le grda hinavščina. Ko bi le mogli, pa bi jim zavili vrat ter jih storili za svoje sužnje, kakor hočejo to na Nižjeavstrijskem! To bo „verska“ sola!!

DOPISI.

Iz Cerkna. (Občinske volitve.) — O izidu famoznih volitev v Cerknem je „Soča“ že poročala. Sedaj vam hočem navesti nekoliko podrobnost iz tega boja, na katerega so se kavci prip. avljali že od deželnih volitev sem.

Največja važnost volitve se je polagala na III. razred, zakaj kdor zmaga v tem raz-

redu, je skoraj zmaga gotov v enem ostalih dveh razredov. Zaradi velikega števila volilcev III. razreda je bilo razglašeno, da bo volil ta razred dva dni, in sicer volijo prvi dan volilci, ki plačujejo davka od 13.69 K do 5 K, ostali pa drugi dan. Ta razdelitev je bila zvijača od strani klerikalcev, ki pa je imela tudi zaželjen vspeh. Od naše stranke so prišli res voliti samo tisti, ki so bili po razglasu odločeni za ta dan, klerikalci pa so prignali že prvi dan tudi one skupaj, ki bi imeli voliti šele prihodnji dan. Omeniti moram, da je bila volilna komisija sestavljena iz samih klerikalcev in je postopala jako pristransko v korist svoje stranke.

Prvi dan dopoldan, ko so klerikalci napolnili volišče s svojimi, opravičenimi in neopravičenimi volilci, je ex-zupan Cimala, ki je klical volilce, nadaljeval klerikalno zvijačo in je klical samo take, o katerih je vedel, da bodo klerikalno volili. Naši, ki so mislili, da se bo klicalo pr zaporednih številkah, kakor vedno, niso mogli oddati svojih glasov in nekateri so zaradi tega odšli ter se niso vrnili več. Ta maneuver se je torej klerikalcem popolnoma posrečil in opoldan so že zavpili, kaksno ogromno večino imajo že sedaj. Naravno je, da se je mnogo naših volilcev zaradi te umetno narejene večine vstrašilo, nasprotnike pa ohrabilo ter so se mnogo drugih na ta način pridobili. S takimi in enakimi zvijačami ni čudno, da so zmagali.

Kako je postopala volilna komisija, naj pokažem samo z enim slučajem. Po paragrafi volilnega reda more voliti žena, ki je volilka, samo po svojem možu. Komisija pa je pustila, da je volil za neko ženo, ki ima še moža, klerikalec, in ko je prišel pozneje njen mož, ki je edini opravičen zanjo voliti, da bi volil naše kandidate, se mu je povedalo, da ne more voliti, ker je že nekdo drugi volil — seveda klerikalno.

Kako se je agitiralo in podkupovalo, naj navedem nekaj slučajev. Klerikalci so odločili za volitev celih pet tisočakov.

Tri od teh naj bi se porabilo samo za jed in pijačo, druga dva pa za — drugo porabo, tako so se namreč sami izrazili.

Nekemu volilcu (imena na razpologo v vseh navedenih slučajih), ki jim ni hotel iti volit, so dali 5 kron.

Ker to še ni pomagalo, je dobila njegova žena še 4 krone in ker mora biti pri vsaki kupčiji tudi leca, posebno kadar se teleta kupujejo, je dobila se stara mati nekaj. To je zadostovalo, in mož je šel voliti, seveda popolnoma iz lastnega in iz „poštenega katoliškega prepričanja.“

Neki volilec je imel že slabo peč. Klerikalci so se za reveža bali, da ne bi zmaznil, in so mu iz same pristne katoliške ljubezni do bližnjega dali opeke za celo peč, brezplačno seveda — samo to uslugo jim je naredil, da je šel voliti klerikalce.

(Dalje v prilogi.)

voz na koncu Jurandove karavane ni bil zasut. Voznik je sedel sklonjen spredaj, držé roke na ustih, zadej pa sta ležala dva moža, pokrita s snegom kakor z odejo; zdelo se je, da spita mirno. Vsi drugi pa so poginili, boré se do poslednjega trenutka z zameti.

Nekoliko sanij je bilo prevrženih; nekatere so imele odklonjena samo ojesa. Lopate so odkrivale vsaki hip konjske hrbte, napete kakor loke, in njih glave, zarite v sneg. Poleg sanij, na saneh in pri ko. jih so bili sami možki mrliči — nikjer ni bilo videti nikake ženske. Zbišek je odkidaval sneg, da mu je kar znoj zalival čelo, vsaki hip je svetil z lučjo nad drugim mrličem v največjem strahu, če mar ne zagleda med njimi nakrat ljubljeno lice — a vse zaman. Plamen je osvetljeval le grozne, brkaste obraze spihovskih borilcev — toda niti Danuše, niti kake druge ženske ni bilo med njimi.

»Kaj pomeni to?« je vprašal Zbišek, čudé se, samega sebe.

Poklical je ljudi, ki so so kopali nekoliko dalje ter jih vprašal, če mari niso izkopali nekaj, kar bi pričalo, da so tudi ženske vmes, vendar tudi oni so odgrebali le moške. Končno je bilo delo končano. Služabniki so zapregli v sani in vozove svoje konje ter odrinili z mrliči proti Nedziboru, da ondi na toplem poskušajo, ali bo še mogoče katerega od teh nesrečnežev zbuditi k življenju, Zbišek in Čeh Hlava sta ostala sama na mestu. Prišlo mu je bile v misel, da bi se bile vtegnile sani z Danuško odtegniti od ostale družbe, da jim je nemara Jurand naročil, naj odrinejo ž njo naprej, ker je brez dvoma imela najboljše konje, ali nemara jo je celo pustil v kaki koči ob cesti? Zbišek sam ni vedel, kaj naj počne; vsekakor pa je hotel pozorno pregledati vse mesto nesreče ter se še le potem vrniti na pot.

Toda ondi na mestu nista našla ničesar. V goščavi so se zalesketale dvakrat ali trikrat pred njima volčje oči, nikjer pa nista našla sledu po konjih ali po ljudeh. Vsa poljana med goščavo in potjo se je sedaj lesketala od jasne mesečne svetlobe; na tem tužnem površju je bilo le tu in tam videti nekoliko temnih lis, toda to so bili le volkovi, ki so se umikali ljudem.

»Vaša milost,« reče končno Čeh, »midva tukaj zaman blodiva in iščeva, kajti gospodične iz Spihova ni bilo pri gospodu.«

»Na cesto!« odvrne Zbišek.

»Ne najdeva je niti na poti. Pregledal sem vse dobro, če mari ni na katerih saneh kak kovček z žensko opravo. Toda ni bilo ničesar. Gospodična je ostala v Spihovu.«

Zbišek pomisli, da utegne biti to resnica, zato odgovori:

»Bog daj, da bi bilo tako kakor praviš!«

Toda Čeh je mislil še globokejše.

»Ko bi bila na katerih saneh, ne bil bi stari gospod odjezdil od nje, ali pa bi jo bil posadil pred se na konja, ko je odjezdil, in mi bi jo bili ondi našli.«

»Pojdiva pogledat tjekaj še enkrat!« reče Zbišek vznemirjen.

Domislil si je, da bi utegnili res biti tako, kakor pravi Čeh. Nemara pa niso preiskali dovolj pazljivo? Nemara je Jurand vzel devo k sebi na konja, a ko je konj padel, je ona odšla proč, da najde očetu pomoč. V tem slučaju bi utegnili biti nekje blizu pod snegom.

Toda Glavač, kakor bi bil pogodil Zbiškove misli, ponovi:

»V tem slučaju bi se vendar morala nahajati na saneh kaka obleka, ker nikakor ni mogoče, da bi odšla na knežji dvor v tej obleki, v kateri se je odpeljala.«

A navzlic temu, da na to Zbišek ni našel ugovora, sta odšla vendarle oba k vrbi, toda vse je bilo prazno naokrog. Čeh je še omenil, da bi bil pes, ki je dirjal pred kazipotom ter našel Juranda, brez dvoma našel tudi gospodično, ako bi bila tukaj. Sedaj si je Zbišek oddahnil, ker je bil zagotovljen, da je ostala Danuša doma. Vedel pa si je tudi pojasniti, čemu se je to zgodilo. Evo, Danuša je gotovo očetu priznala vse; ker pa on ne odobrava njunega zakona, radi tega jo je pustil nalašč doma ter dospel semkaj sam h knezu, da ga povpraša za svet, in k škofu, da on vse to razveljavi. Pri pomisleku na to je začutil Zbišek znatno olajšavo, da, celo veselje, ko se je spomnil, da so z Jurandovo smrtjo izginile vse ovire. »Jurand tega ni hotel, toda gospod Jezus je hotel,« je rekel mladi vitez »in njegova božja volja je vedno najmočnejša!« Sedaj more mirno oditi v Spihov ter vzeti Danušo za svojo in potem izpolniti obljube, za kar je imel tu na meji mnogo več priložnosti nego ondi v oddaljenem Bogdancu. »Volja božja! Volja božja!« si je ponavljal v duhu. Nakrat pa ga jame biti sram radi te radosti in, obrnivši se k Čehu, reče:

»Zares mi je žal po njem, glašno rečem to!«

»Ljudje pravijo, da so se ga Nemci bali kakor smrti,« odvrne Čeh.

Čez trenutek pa ga vpraša:

»Ali se sedaj vrneva v grad?«

»Preko Nedzibora,« odgovori Zbišek.

Ko sta dospela k Nedziboru pred dvor, ju je pozdravil stari plemič Želeh. Juranda pa ondi že nista več našla, toda Želeh jima pove dobro novico:

Neki novoizvoljeni starešina tudi ni hotel zaostati za drugimi agitatorji, zato je ponujal nekemu volilcu — mernik turšice, da bi sel volit.

Dopisnik v 104. št. „Gorice“ preteklega leta primerja klerikalce v Cerknem z vrano (jako duhovito!). Kakor se vidi, so klerikalci v resnici hoteli privabiti volilce s turšico, katero vrane tako ljubijo. Neki cerkljanski „purgar“, ki dostikrat nima, da bi si svojo „sirkovo polento“ zabelil, je ponujal vsi svojo turšico enemu največjih kmetov na Cerkljanskem, da bi sel z njim volit.

Da pa je zraven denarja, turšice in drugih sredstev igrala tudi ljubezen vlogo pri volitvah, seveda ne smem zamolčati. Ker sem pa že prej pisal o krščanski ljubezni do bližnjega, moram pojasniti, da sedaj mislim ljubezen do bližnjega, to je tisto, kakoršno si si ljudje mislijo, kadar se imenujete besedi „naš nunc in pa Čerinovše“.

Gori v Kotu stoji vas Laze po imenu. V tej vasi živi zakonski par, ki si je nadel zraven obdelovanja kmetije tudi to nalogo, da rešuje klerikalizem po Cerkljanskem. Medtem, ko je boljša polovica omenjenega para pridobila nekega volilca s tem, da mu je dala koš jabolka, je sel njen mož nad neko vdovo, ki je dala pooblastilo naši stranki. Ker žene ni mogel pregovoriti, da bi dala njemu pooblastilo in prvo preklicala, je poskušal srečo pri njeni hčeri. Pridelal je sladko govoriti, lepo objemati in dosegel je svoj namen. Hči je pričela materi prigovarjati, in da bi bil vspeh še bolj gotov, je pridelal ta agitator še pehar pšenice.

(Pride še.)

Domache in razne novice.

Gg. naročnike prosimo, naj vsakdo pomisli, kako je z računom do našega upravnistva! — Stara malomarnost je prešla tudi v novo leto! — Prosimo, naj vsakdo poravnava svoj dolg oziroma plača vsaj za tekoče I. poluletje. Kdor tega ne stori, ni naš pravi prijatelj!!

Gg. čitatelje opozarjamo na drugi podlistek „Zapiski mladega potnika“, ki prihajajo iz peresa mladeniča odlične slovenske rodbine. Mladi gospod (19 let mu je bilo) je prepotoval sam vse kraje, katere opisuje. V marsičem so njegove sodbe naravnost zanimive!

Dalje opozarjamo na razpravo o goriskem vodovodu. To vprašanje nas Slovence še posebno zanima, ker sega v ono bodočnost, ko bomo imeli v Gorici vse drugačno veljavo nego danes. To vprašanje je za Slovence večje važnosti nego za Italijane. Zato se bavimo z njim obsirneje.

„Kazipot“ smo priložili danes toliko naročnikom, kolikor nam jih je knjigovoz utegnil zvezati. Ostali dobé prihodnjic. — Naročnikom, v Gorici jih prineso raznašalci jutri in v ponedeljek posebe na dom.

»Tukaj so ga drgnili s snegom menda do kostij, vlivali mu vino v usta, potem pa so ga posadili v vodo, v kateri je začel dihati.«
»Ali je še živ?« vpraša oveseljen Zbišek, ki je hipoma pozabil na svoje neprilike.
»Živ je, toda Bog ve, ali tudi ostane živ, ker se duča s polovice poti ne vrača rada nazaj.«
»Ali čemu so ga odpeljali?«
»Zgodilo se je to na knezovo povelje. Vse odeje, kolikor smo jih imeli pri hiši, so naložili nanj in ga odgeljali.«
»Ali ni rekel ničesar o svoji hčerki?«
»Komaj je jel dihati ter še niti ni spregovoril?«
»A ostali?«
»Ostali se že nahajajo pri Bogu za pečjo. Ne bodo več navzoči na polnočnici, k večjemu na oni, katero bo služil sam Jezus v nebesih.«
»Nikdo ni več oživel?«
»Nikdo. Toda pojdite v sobo, da se tam kaj več pomenimo. Ako jih želite videti, leže vsi v družinski sobi okrog ognja. Stopite v sobo!«
Toda njima se je mudilo in nista hotela iti tje, dasi je stari Želeh rad pridrževal ljudi, da je potem z njimi kramljal. Od Nedzibora do Tehanova sta imela še dober kos pota, in Zbišek je hotel čim poprej videti Juranda, ker je upal kaj poizvedeti od njega.
Jezdila sta torej kolikor mogoče urno po zasuti cesti. Ko sta dospela tjakaj, je bilo že čez polnoč, in polnočnica, ki se je služila v grajski kapelici, se je že bližala koncu. Zbišku je doletavalo na ušesa mukanje volov in meketanje koz, katere glasove so posnemali pobožni verniki v spomin rojstva Gospodovega v hlevu ta večer.

Po maši je prišla kneginja k Zbišku, vsa v skrbeh in prestrašena ter ga jela izpraševati:

Smrtna kosa. — V Kobaridu je umrl finančni nadstraznik v p. g. Matej Vavpotič. Oženjen s Kobaričanko je prišel tje, da bi preživel svoja leta pokoja. Toda neizprosna jetika je okrajšala ta pokoj. — Pogreb je bil prav dostojen. Naj počiva v miru!

Pokopali so včeraj artilerijskega polkovnika v pokoju Hünela z vsemi pripadajočimi vojaškimi častmi.

Predavanje o kmetijstvu. — Po obnem zboru vinarskega in sadjarskega društva v Velikih Žabljah jutri bo predaval potovalni učitelj za kmetijstvo g. Anton Štrekelj o brezobrestnih posojilih in o našem sadjarstvu. Svoja predavanja nadaljeval bode v ponedeljek ob 10. pred. s praktičnim razkazovanjem na društvenem zemljišču v Dobravljah tik postajališča, kjer se namerava napraviti uzoren sadovnjak.

Deželne podpore — za klerikalne volitve. — Predrznost in brezobraznost naših klerikalcev je posegla že po deželnih podporah za svojo bankerotno politiko.

V Cerknem je kavcem huda predla za občinske volitve. Skoro gotovi so bili poraza. Ako bi Otaležci III. razreda volili z naprednjaki, kakor so grozili, pa je za vselej odzvonilo kavcem v največji občini Slovencev na Goriskem. Cerkljanski klerikalni voditelji so si naprtili več kot dovolj grehov nasproti Otaležcem, in pričakovati je bilo, da slednji pokžejo kavcem hrhet.

Te Otaležce in druge nezadovoljnejše je bilo treba potolažiti, vsakemu nekaj obljubiti, ali še boljše: kar prinese nekaj stotakov v žepu za popravo te steze ali one poti, za vodovod itd. — Toda odkod denar nakrat pred volitvami?

Nu, zakaj pa so kavci zvezani z dr. Pajerjem v deželnem zboru? — In v deželne blagajne so segli, da si zagotovijo še nekaj časa gospodarstvo na Cerkljanskem!!

Sporočali smo, da je dobil cestni odbor v Cerknem letos kar 3000 K podpore, dasi je najmanj potreben in najmanjši. — Toda s cestami in obljubami, pri katerih župan in načelnik še dobre dijete služijo, se pa dá vendarle z vspehom agitovati. — In s to deželno podporo so imenitno agitovali, zagotovili nekaj cestnih poprav in pridobili nekaj ljudi, ki bi sicer volili nasprotno.

Denarja do volitev še niso prejeli iz deželne blagajne, ali v slučaju potrebe imajo v Cerknem posojilnico, ki da denar rada v podobne namene. (Sami smo povedali, da je v posojilničnih računih razločka le pri eni postavki 53.000 K! Kaj bo pa za l. 1902.?)

Ona deželna podpora je imenitno izvršila zaželjeno nalogo! — Treba bo v deželnem zboru bolje gledati, kako se uporablja deželni denar! V podobne svrhe se ne sme razmetavati! Kavci naj plačujejo svojo bankerotno politiko iz svojih žepov!

S Cerkljanskega nam dohajajo obsirnejša poročila o skandalozni agitaciji, terorizmu, podkupovanju klerikalcev. — V krat-

kem času je bilo toliko volitev, in vedno polno denarja. Zato se mnogi vprašajo: odkod so ga dobili?! Tu so sli tisočaki za tisočaki! Odkod so prišli? — In v tem oziru krožijo jako pozitivne trditve, ki kažejo klerikalno predrznost v pravi luči.

Ples slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici se bo vršil, kakor že omenjeno, v veliki dvorani hotela „Central“ v ponedeljek dne 2. februarja. To bode jedini ples, kateri bomo imeli Slovenci v mestu v letošnjem predpustnem času, kateri je pred vsem namenjen delavskemu stanu iz mesta in z dežele.

Po pripravah sodé obeta ta ples tako zabavo, kakoršne si je želeli med svojimi najožijimi prijatelji in znanci — neprisljieno in domačo. Odbor je poskrbel letos nalašč večje prostore, da bode delavstvu mogoče sprejeti v svojo sredo čim največ prijateljev vseh slojev. Posebno apeluje na trgovski in obrtni stan, kateri naj dela na to, da se polnoštevilno udeleži te predpustne zabave, ter s tem pokaže, da goji res pravo naklonjenost do delavstva, ki je z njim najtesneje spojen in katero hoče pokazati, da je ta ples njihov ples. Pri udeležbi ni treba posebne elegance, želi še le tedno, nedeljsko obleko.

Bohinjska železnica. — Pri političnem obhodu v Solkanu so zahtevali zastopniki občine, da naj se napravi v Solkanu postajališče in nakladališče za tovorno blago, katero zahtevo je podpiral tudi zastopnik gozdnega ravnateljstva. Komisija je pritrdila tej zahtevi. Nadalje so zahtevali, naj se železnična proga čez državno cesto spelje tako, da ne bo ovirala prometa, čemur se tudi vstreže.

Za Furlanijo. — Deputaciji, katero so poslale razne furlanske občine v Trst, so povedali na namestništvu, da je ministerstvo dovolilo v lajšanje bede v Furlaniji svoto 120.000 K. Za one, ki so trpeli valed elementarnih nezgod, se razdeli 80.000 kron, 100.000 se porabi za nujnejša dela in 20.000 K se porabi za nabavo in razdelitev žita med najbolj potrebne.

Za druge kraje v Primorju, ki so bili prizadeti po elementarnih nezgodah, se je dala svota 55.000 K.

Občinske volitve na Ponikvah. — „Prim. List“ se zlagal, da so propadli pri občinskih volitvah na Ponikvah naprednjaki. Res pa je, da je izvoljenih 8 naprednjakov in 4 klerikalci. Župan mora biti torej pristaš naše stranke! Dopis o tem priobčimo prihodnjic.

Dovozna cesta do kolodvora na Blancei je sedaj predmet, s katerim se pridno bavijo na našem magistratu, v občinskih sejah ter v časnikih. Sodi se, da pojde iz mesta dovozna cesta s Korna naravnost na novi kolodvor. V tem slučaju treba podreti hišo Reichovo na Kornu ter več hiš ob ulici proti pokopališču, in ako bi sli-

ta črta naravnost, bi bilo treba odstraniti tudi tovarni Dörflersovo in Holzerjevo. To bi stalo denarja, pa tudi ta dva tovarnarja bi se nerada udala ekspropriaciji, zato so naredili drugi načrt, po katerem se cesta obrne tako, da ne bo treba odkupovati omenjenih tovarov. So pa tudi mnenja, da naj se sploh opusti taka direktna zveza s Korna do kolodvora ter naj se zveza Gorisček in Solkanska cesta primerno s kolodvorom, čul pa se je celo v javnosti naravnost smesen predlog, da naj gre nova pot čez Gorisček po ulici Orzoni in čez Placuto! No, menda pridejo končno do tega, da zvežejo kolodvor z mestom tako, kakor edino prav, in to bo menda le pot čez Koren!

Dogodki v Ricmanjih. — Tudi v ponedeljek je bila gospoda v Ricmanjih „Ed.“ piše: Že zjutraj zgodaj se je pripeljal v Ricmanje g. okrajni glavar Schaffenauer-Neys z drugim vladnim komisarjem, slugo okrajnega glavarstva in seveda tudi z neizogibnim kovčecem ključavnicarjem koperskim. Oč todi so gospodje odšli v Boršt, kjer imajo na znani postji svoj glavni kvartir. Orožnikov je tudi v ponedeljek kar mrgolelo po Ricmanjih in Logu. Cerkvi v Ricmanjih in Logu stli zaprti in zapečateni. Strazijo ju neprenehoma orožniki z nasajenimi bodali. Zvonenja seveda ni nikakega. No, ljudstvo ricmanjsko je praznovalo ta dan praznik bogojavljenja ali sv. Treh kraljev ter je bilo vse v praznični obleki. Gospodom komisije to očevidno ni bilo po godu in so mrko gledali. Kakor sem bil že javil, ni hotel vaski župan ricmanjski v nedeljo izročiti ključa cerkve. No, danes so mu ga na ukaz c. kr. okrajnega glavarja s silo vzeli. Imel je ključ pri sebi. Štirje orožniki so ga držali, peti pa ga je preiskal in mu vzel ključ. Zvečer je dal vladni komisar odpreti cerkev ter je s pomočjo orožnikov sel prizigat večno luč. Na to so zopet cerkev zaprti in zapečatili. Ljudstvo v Ricmanjih je popolnoma mirno nasproti vsem tem — dogodkom, ki jih uprizarjajo škofjski ordinarijati in c. kr. vladni organi in se ne daje nikakor begati po vsem tem velikanskem aparatu. Govori se, da je bilo v nedeljo in v ponedeljek v Trstu konsigniranih 465 vojakov. Tudi domobranci v Rocolu da so bili pripravljeni. Omeniti moram, da je bilo včeraj v Ricmanjih izredno veliko ljudij iz Trsta in okolice. Naj tukaj še objavim — z vsemi slovniki napakami — razglas, ki ga je v nedeljo dal nabiti gospod glavar Schaffenauer-Neys na cerkvenih, farovških in drugih zidovih.

Na zahtevi preč. škofjskega ordinarijata v Trstu se je uradno, zaprlo in zapečatilo cerkvi v Ricmanjih in v Logu ter kapelanijski urad v Ricmanjih.

To daja se občno na znanje z opazko da je strogo prepovedano poškodovati dotične pečate ali odpreti vrata cerkev in kapelanijskega urada.

»Kaj pa je Danuška?«
»Ni je nikjer! Ali Jurand še ni spregovoril? Slišal sem, da je oživel?«
»Usmiljeni Jezus! To je kazen božja in gorjé nam! Jurand ni spregovoril ter leži kakor hlod.«
»Ne bojte se, milostljiva gospa. Danuška je ostala v Spihovu.«
»Odkod veš to?«
»Ker na nobenih saneh ni bilo nikake ženske obleke. V jedni sami obleki pa ona ne bi šla semkaj.«
»Resnica, kakor Boga ljubim.«
»Precej so se jej jete lesketati oči od veselja in čez trenutek je zaklicala:
»O, mali Jezus, ki si bil nocoj rojen, ne tvojo jezo, marveč tvoje usmiljenje opažamo nad seboj.«
Vendar pa jo je vznemirjalo to, da je Jurand dospel brez hčerke, in vprašala je:
»Čemu bi jo bil pustil doma?«
Zbišek jej pové svoje slutnje, ki so se jej zdele verjetne, vendar pa jej niso pregnale skrbi.
»Sedaj nam bo moral biti Jurand hvaležen za življenje,« je dejala, »a še največ tebi, ker si šel, da si ga odkopal.« »Zares bi moral imeti kamen v prsah, ako bi se še upiral! V tem, kar se je bilo zgodilo, opazi lahko tudi on prst božji, da se ne bo boril s sakramenti. Kadar spregleda in spregovoril, takoj mu to povem.«
»Treba je, da se poprej osvesti, ker še ne vemo, čemu Danuške ni vzel s seboj? Morda je bolna?«
»Tega mi ne govori! Že tako mi je dovolj težko, da je ni tukaj. Ako bi bila bolna, ne bi odšel.«
»Resnica!« reče Zbišek.
Na to odideta k Jurandu. V sobi je bilo toplo kakor v kopelji, kajti na ognjišču so gorela suha hrastova polena. Duhovnik Višonjek je čul pri bol-

niku, ki je ležal na postelji pod medvedjo kožo bledega lica, z lasmi, mokrimi od znoja, in z zaprtimi očmi. Usta je imel odprta in težko je dihal, tako težko, da so se z njim vred dvigale in padale kože, s katerimi je bil pokrit.
»Kako mu je?« vpraša kneginja.
»Vlil sem mu kupico gorkega vina v usta,« odvrne Višonjek, »in sedaj se je začel potiti.«
»Spi ali ne spi?«
»Morda ne spi, ker se hudo napenja.«
»Ali ste že poskusili govoriti z njim?«
»Sem, toda ni odgovoril, in mislim, da do svita ne spregovori.«
»Pa bomo čakali do svita,« reče kneginja.
Duhovnik Višonjek jame prigovarjati kneginji, naj gre k počitku, toda ona o tem ni hotela niti slišati. Njej je bilo pred vsem drugim mar za to, da je bila v krščanskih čednostih, kakor tudi v oskrbovanju bolnikov, podobna pokojni kraljici Jadvigi, hoté s temi svojimi zaslugami odkupiti dušo svojega očeta; zato ni opustila nikake priložnosti, da se ne bi pokazala vnetejšo od drugih v deželi, že od pamtiveka krščanski, ter tako zatrla spomin na to, da je bila rojena v poganstvu.
Vrhu tega je tudi silno želela izvedeti kaj o Danuški iz ust samega Juranda, ker se še vedno ni otresla svojih skrbi do nje. Vsedla se je ob postelji ter jela moliti rožni venec, dokler ni zadremala. Tudi Zbišek, ki še ni bil popolnoma zdrav, sedaj pa se je s ponočno ježo in delom še nenavadno vtrudil, je kmalu posnemal njen vzgled in v kratkem sta zaspala oba tako trdo, da bi bila spala do belega dne, ako bi ju ob svitu ne bil zbudil glas zvana, vabečega ljudi v grajsko kapelico.

(Dalje pride.)

Osebe, ki se ne držijo tega ukaza, zakrivijo se prestopka § 316 kazenskega zakona in bode se proti njim od kazenskega sodišča postopalo.

V torek zjutraj pred dnem je zopet veliko število orožnikov — pravijo, da jih je bilo nad 60 — obkolilo vas Ricmanje. Zasedena so bila vsa pota in steze. Okolo 8. ure in pol zjutraj je prišel v Ricmanje vladni komisar z enim duhovnikom in — seveda — v spremstvu oddelka orožnikov. Bil je z njimi tudi neizogibni koperski kovac-ključavničar s polno torbo vetrihov in žabnic. Komisar je odpeljal cerkev ter odprl vrata s ključem, ki ga je prejšnjega dne vzel vaskemu zupanu. Na to so šli duhovnik, komisar, kovac-ključavničar in še neki drugi človek v cerkev. Tu je duhovnik baje maševal latinsko maso, a zvonilo ni nič. Dolgo jih ni bilo iz cerkve. Pred cerkvijo je stražil oddelk orožnikov, ki niso pustili nobenega človeka v cerkev. Ko so prišli zopet iz cerkve, je vladni komisar zopet zaprl cerkev z navadno ključavnico in žabnico, a na to je z vseh vrat potrgal uradni pečat, žabnice pa je pustil na vratih. Duhovnik in komisar sta se potem podala v kapelanjico. Kaj sta delala tam, tega nisem mogel izvedeti. Po 10. uri je komisija zapustila Ricmanje; samo par orožnikov je še nekaj časa krožilo po vasi. A tudi ti so na to izginili. Popoldne ni bilo nobenega orožnika več v Ricmanjih. Ključ cerkve in zvonikov je baje vladni komisar odnesel skofu v Trst. Saj je še isti dan na večer škof Nagl poslal v Ricmanje posebnega odposlanca, ki je hotel ključ levega zvonika kjer se nahajata dva zvana, izročiti cerkvenima ključarjema. Cerkev, vena starešina sta izjavila, da ne vsprejeta ključa; menila sta namreč, da tisti, ki je vrata zaprl, naj jih pride zopet odpret, in sicer vse, in ključ naj izroči tistim osebam, katerim so bili poverjeni popovi. Tako ni v Ricmanjih nobenega zvonjenja in tudi ura — seveda — stoji. Ker ne zvoni v solo, tudi otroci ne prihajajo redno na pouk.

V torek okolo poludne je odšel zadnji orožnik iz Ricmanj. Od tedaj ni več nobene straže pri cerkvi v Ricmanjih in pri oni v Logu. Včeraj že ste sporočili, da je vladni komisar v torek po latinski masi potrgal pečate z vrat, a žabnice da je ostavil na vratih. V četrtek, o poludne se je zopet pokazal orožnik v vasi, a je hitro zopet izginil. Ker sta zvonika še zaprta — ključ hranijo na škofiji v Trstu — ni v Ricmanjih nobenega zvonjenja, na kar pa so se Ricmanjci že privadili. Otroci govore med seboj, da „so sli zvonovi v Rim“!

Vipavska železnica. — Pišejo nam iz Skrijl: V cenj. listu „Soča“ od 21. t. m. sem čital med drugim, da bode vozil se eden vlak na dan na Vipavski železnici. Dobro je to, da je do tega prišlo ter da se uresniči. S tem ne bode pa pomagano, da bode dirjal

vlak, da ga bode samo gledali, s tem ne bode prinašal koristi ne ljudstvu ne upravi.

Železnica je napravljena; lahko teče vlak 5 krat ali 10 krat na dan. Glavna ovira za nas pa je sedaj ta, da od Batuj in do Sv. Križa ni ene postaje, na katero bi se moglo blago oddati ali sprejeti.

Do sedaj se lahko reče, da največ ljudi od Ajdovščine do Dornberga je vstopilo ozir. izstopilo v Dobravljah, kjer nimajo niti strehe za čakališče. V Dobravljah bi bil za blago ravno tako promet, najmanj do 30 vagonov na leto, kar jamči pisec teh vrstic za gotovo, kar se pa odtegne, ako ne napravijo postaje, in tako pri vsej črti ne bo mogla biti železnica v korist ljudstvu tako popolno, kakor je potreba.

Toliko v pomislek odločilnim faktorjem!

Hranilnica in posojilnica v Skrijlah.

— Pišejo nam: Hranilnica in posojilnica v Skrijlah, regist. zadruga z neomej. zavezo, je imela v letu 1902. nad K 51.000 prometa. To znači, kako potreben je ta zavod za naš okolis. Koliko njim se je vstreglo z malimi posojili brez stroškov.

Kakor je potrebno za prosnjike posojil, tako imajo priliko z malimi svotami od ene krone naprej hranilničarji hraniti v domačem zavodu. Ne samo, da imajo priliko, imajo tudi jamstvo gotovo, da ne zgube, ker jamči 93 udov z vsem svojim imetjem, t. j. nad 200.000 kron.

Domacini, hranite in podpirajte se potom te hranilnice, katera stoji v „Zvezi slovenskih posojilnic v Celju“, ter v zvezi močnega denarnega zavoda na Goriskem.

Rojaki, pokažite se in podpirajte te svoje zavode, s tem pokažete res pravo svojo naprednost, delajte na to, da svetujete vsak-teremu nalagati svoj denar pri naših zavodih.

Iz Dola nad Ajdovščino se nam piše: C. kr. gozdar gosp. Josip Jelincič in c. kr. gozdni-pomočnik g. Mir. Hanzlovsky sta odvezla dne 19. t. m. znanemu in nevarnemu tatinskemu lovcu Francu Likarju, vulgo „Laskar“ iz Dola, dve srni in jedno dvocevko. — Torej se mu je vendar jdenkrat prišlo na sled.

Plesne vaje goriškega „Sokola“ se vršijo jutri v društveni dvorani v ulici Sv. Antona. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. Neudom je dovoljen vstop le proti izkaznici, ki si lahko preskrbijo pri odbor-nikih. Čednim maskam je dovoljen vstop proti izkazilu.

Opozarjamo na občni zbor kolesarskega društva, ki bo drevi ob 8. uri v društvenih prostorih „pri Petelinčku“.

V tukajšnje bolnišnice so sprejeli Alojzijo Pavlinovo iz Št. Andreža, ker se je opekla po obrazu in po rokah, ko jej je petrolejka padla iz rok. Ko je nesla petrolejko v roki, se je zadela ob stolico ter je padla. Pazite torej na svetilke s petrolejem!

Izpred sodnje. — 22-letni Jos. Bruskinja iz Tržica je bil obtožen javnega na-

silstva. Na novega leta dan se je pretepal z nekimi Jos. Guaninom. Ko sta prisla mirit redarja, se jima je zoperstavil ter je enega celo nabil. Dobil je za to 13 mesecev trde ječe s postom vsaki mesec.

43-letni Jos. Marusič iz Opatjegasela je bil obdolžen tatvine, storjene v Lokvici dne 9. nov. l. l. Ukradel je raznega blaga za 116 K. Priznal je vse. Zato so mu prisodili 16 mesecev trde ječe s postom vsaki mesec, potem pride pod policijsko nadzorstvo.

O tistem Jos. Rossacherju, ki je zakrivil tatvino, ko je služil pri tukajšnjem pešp. 47. ter bil potem za mizarja v Solkanu, smo poročali svojetasno. Te dni je stal pred sodniki, ki so mu prisodili 16 mesecev trde ječe s postom vsaki mesec, in kadar prestane kazen, pride pod policijsko nadzorstvo.

Ljatlca. G. dop. P. Prihodnjic. Za danes prepozno.

Službe 1860 29-letni mladenič. Želi vstopiti kot služabnik ali vratar. Ponudbe sprejema naše upravništvo.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Seja v sredo. Poslanec Fuchs in tovarisi so vložili predlog za spremembo poslovnega reda zbornice, ker da se je pokazal doseđanji poslovnik nezadostnim, da je torej potreben popolnitev v več točkah. Predlog zahteva odsek 36 členov, kateri naj predloži zbornici poslancev tekem dveh mesecev nov poslavni red. V tem vprašanju do predsednika je protestoval posl. Dvořak proti zasramovanju českih poslancev, posebno od strani Vsenemcev. Omenjal je tudi, da se je pokazalo pri kazenskem procesu Schalk-Wolfovem v Mostu, da je neko društvo v Nemčiji podarilo 1000 mark za volilno agitacijo v Avstriji ter je vprašal predsednika, ali hoče uvaževati to stvar ter kaj misli ukreniti v obrambo dostojanstva zbornice. Podpredsednik Kaiser je obžaloval, da se je uvedel v zbornico ton, ki nikakor ni primeren dostojanstvu zbornice, obsoja pa tudi zasramovanja, pa naj prihajajo od nemške ali česke strani. V takih slučajih hoče uporabiti vsa sredstva, katera mu nudi poslovni red, le, žal, da so nedostatna. Na to je prešla zbornica v razpravljanje o nujnem predlogu posl. Dyka glede dovoljevanja olajšav za vračanje predujmov, dovoljenih v lajsanje bede. Posl. Dyk je utemeljil svoj predlog. — Na vrsto so prišli potem česki nujni predlogi. Ker je govoril posl. König česki, je začel Wolf razsajati, ali so ga kmalu nagnali. Vsi česki govorniki so govorili le česki, kar je Vsenemce bodlo, da so izpuščali na Čehne svoje znane duhovite opazke. Ko je bil nujni predlog Reichstädterja odklonjen, je bila seja zaključena.

Zbornica je razpravljala o českem nujnem predlogu glede odnošajev na českem vseučilišču in tehniki v Pragi. Klofač je povedal odkrito, da jim gre za to, da demon-

strujejo proti razpravi o vojni predlogi. Predčitali so se nujni predlogi katoliškega centra in kršč. socialcev o spremembi zakona za poslovni red. Pernerstorfer je protestiral naj-slovesneje proti nameri predlagateljev, da bi radi skozi vrata v ozadju potom nujnosti izvršili premembo poslovnega reda. Opozarjal je na § 80. sedanjega posl. reda, ki izključuje nujno razpravljanje o spremembi. Pat-tai pa je rekel, da vsi člani zbornice soglašajo v tem, da so sedanji parlamentarni odnošaji neznosni. Tu gre za spremembo državnega zakona, na katerem temelji poslovni red, ter da se vsvari nov zakon, ki mora iti skozi gospodsko zbornico do sankcije krone. Predlog Pernerstorferjev, da naj se glasuje po imenih, je bil odklonjen.

Radikalni Čehi so vložili dva nujna predloga, katere podpirajo tudi soc., stiri pristasi Wolfa in Poljak Breiter. Choc je govoril proti cesarja radi pogovora s Kaiserjem o poslovniku. Klofač je govoril potem 5 ur proti militarizmu itd. Seja zopet danes.

Po spravnih konferencah. — Izjava, ki jo je podal posl. Pacák pri spravnih konferenci v imenu českih odposlancev, in vsled katere so se Nemci odpovedali nadaljnemu pogajanju, ima dve glavni točki: 1. Deželna jezika, t. j. česki in nemški, sta v celi deželi enakopravna v vsakem oziru ter se morata porabljati v vseh panogah javne službe enakomerno. 2. Vsakdo, ki rabi kateri deželni jezik, ima pravico pri vseh deželnih oblast-nijah po enakih predpisih se posluževati tega deželnega jezika. — Ker pa vladni načrti nimajo nikakega jamstva za tako popolno enakoveljavnost obeh jezikov po celi deželi, se ne morejo pogajati na podlagi istih. Tudi z okrožnimi vladami niso Čehi zadovoljni, češ, da bi bila za bodočnost nevarnost, da se enotnost česke kraljevine zrahlja in razpusti.

Parlamentarni klub mladočeške stranke je sklenil vstrajati pri sklepu od 16. oktobra lani, da bo pobijal Körberjevo ministerstvo z vsemi sredstvi. Iz taktičnih razlogov pa dopušča razpravo o sladkornem zakonu, prvo čitanje vojnega zakona ter razpravo glede praske univerze pred nujnimi predlogi. Parlamentarna komisija poda pred čitanjem vojnega zakona proglas, v katerem se pojasni postopanje mladočeškega kluba v državnem zboru.

Prememba državnozborskega opravilnika? — V pogovoru s podpredsednikom posl. zbornice Kaiserjem je rekel cesar, da je prememba državnozborskega opravilnika edina pot, da se omogoči redno poslovanje parlamenta. Krščanski socialci imajo že sestavljen tak načrt, kateri so predložili vsem klubom ter so ga predložili tudi že zbornici.

Atentat na patrijarha. — Iz Carigrada poročajo, da je napadel neki Agop Hatikjan, mlad človek, armensko-gregorijanskega patrijarha Ormanjana. Ljudstvo je preteple napadalca, da so ga morali odnesti iz cerkve. Priznal je, da je hotel patrijarha umoriti. Zaprl so več oseb ter odredili za patrijarha kar mogote dobro varstvo.

Zapiski mladega potnika.

I.

V kavarni na Adamičevem trgu na Reki, odkoder je prost razgled na oni molo, kjer čakajo navadno na odhod parobrodni za Dalmacijo, so markirji ravno še opravljali, kar se opravlja ob zgodnji uri rano v javnem lokal, katerega so komaj šele zapustili pozni ponočnjaki. Govost še ni bilo, stoli so bili postavljeni narobe na tleh, po katerih je še ležal kak včerajšen list, od kave zamazan in zmečkan, kakor da bi ga bilo sram, da je včeraj blatil poštene možje, hvalil ničvredne, korumpiral in se dal korumpirati, uničeval ekzistenice in vendar pomagal posameznikom z besedo in praktičnim svetom, poročal to, kar se ni zgodilo, in uganił ono, kar prinese današnji dan. Kup smeti se je šopiril v kotu, markirji so dajali nove časnike v okvirje in izročali stare makulaturi, snažili posodice za vžigalice in jih razstavljali po mramornih ploščah okroglih in podolgastih miz. Sedel sem pri čaju in gledal na molo. Vedno bolj se je svitalo, mrak se je umikal solnčni svetlobi. Kaj vabljivo za oko je bilo opazovati, kako so se konture parobrodov, dimniki, jambori in telo ladijino vedno jasneje prikazali sredi lahne megle, čimbolj je izginjal mrak. Prebrskal sem še nekaj zagrebških dnevnikov, in ura, ko je bilo treba iti na parnik, je napočila.

Parobrod »Strela«, namenjen v Jakin, je čakal v svobodnem pristanišču. Iz dimnika je puhtel temnosivi dim in javljal, kak veter da piha, zabrizgalo je prvo znamenje za odhod. Ladja ni velika, belo namazana; bila je grajena pred devetimi leti. Parobrodu nasproti in ob strani so se raztezala velika skladišča ob umetni luki. V širni, s tovari natlačena skladišča so hitele trume delavcev, čiči v oguljeni narodni noši, ta ali oni s hlebom kruha v roki, in navadni

težaki v mednarodni noši delajočega ali pohajkujočega proletarca, ki pa za učene etnologe ni velikega pomena. Truma za truno je defilovala pred parobrodom, ga trenutek pogledala in zginila v skladiščih, kjer jih čakata trdo delo in trud.

Poslednji potniki so prihajali, nekateri naravnost z železnice, in železniški slugi so jim nosili prtljago. Med tem je mornar na boji že odvezal vrvi, s katerimi je bila ladija privezana na bojo, in vrvi so navijali na železen vijak, da jih morajo uporabljati v prihodnji luki. Že se je začel brod sukati, ali ni bilo opaziti nikakega sentimentalnega prizora, kakršne tako radi popisujejo nekateri solzavi potopisci, niti jedna solza ni tekla, objemov in poljubov smo tudi pogrešali. Ali bil sem priča prizora, ki je bil ginljiv po svoji priprostosti. Poleg mene je stal mladenič, skromen in tih, s simpatičnimi potezami. Bil je proprosto oblečen, črna kravata mu je uhajala za nekoliko preširokim ovratnikom. Na obrežju sta pa stala roditelja, oče v praznični obleki, najbrž kak boljši posestnik iz okolice, mati z odločnim in vendar mehkim licem s svežnjem v roki; mahal sta z robcem, ko se je brod že oddaljeval. Materi se je videlo na obrazu, da ji je prav hudo pri srcu, ali do solz ni prišlo; preponosna je bila, da bi kazala svojo tugo. Čudno je, da imajo vsi Jugoslovani lastnost, v takih slučajih potlačiti vsak viden izbruh močnega vtisa, in mislim, da je to dokaz silne in zdrave rase.

Še drugega slučajja ne smem pozabiti. Onemu mornarju, ki je imel sinoči stražo na krovu in ki mi je shranil kovčeg, nisem po noči prav zaupal, bil sem namreč na Reki čisto tuj. Ali ta v licu zagoreli mornar je bil poštena duša. Ko smo že bili sredi Kvarnera, sem splezal na zapovedovališče, kjer je bil moj znanec od sinoči ravno na krmilu. Brila je bora; dobro znamenje sicer, ali zrak ni bil tako bister, da bi mogli nastati oni različni efekti razsvetljave otokov in obrežja in ono prelivanje boj, ki učini, da

je pomorsko potovanje umetniški užitek prvega ruda. Krmilar mi je tožil, da je služba težka; preživiti mora svojo majko, ali to bode radost, ko se vrne v ljubo domače selo ob morju. Govoril je s takim mehkim in melanholičnim glasom, da se mi je jako prikupil. Nagovoril sem onega mladeniča; bil je seveda Hrvat, dovršil je navtično šolo in mora sedaj dve leti služiti na neavstrijski barki. V Irkinu se vkrcna na tovorni parobrod, ki odrine te dni v Indijo.

Ko je vabil cameriere na obed, smo se bližali že odprtemu morju, katerega vedno večji valovi so precej zibali ladjo. Izgubljalo se je izpred naših oči istrsko obrežje, daleč za nami na levi je bil otok Cres, ki je podolgast in raztrgan po globokih vrezih in zalivih. Potovalna družba, ki je štel sedem gospodov, ni bila posebno zanimiva. Trije ali štirije Madžari, še pravi Mongoli, dasi je bila njih obleka iz pristnega angleškega sukna. Poleg kapetana je sedel mlad Italijan iz Jakina, nekoliko šibke in vitke postave, ali elegantnega in temperamentnega vedenja in govora. Njegov sosed je pa bil močen, še mlad tolst madžarski hrust. Kakor razlika med tema dvema tipoma. Vsaka črta v licu, oni plemeniti estetični način govora, črni vranski lasje, fantastično počesani, in ona prikupljiva ljubeznivost so bili pri prvem znak, da je potomec stare rase, ki je stvorila svojo kulturo in ki si je privoščila vse rafinirane vžitke, katere podaja kultura v zvezi z bogatsvom.

Drugi se mi je dozdeval, kakor da bi prišel ravno iz puste in komaj skočil iz sedla s hrbita svojega nizkega azijskega konja in si takoj naročil pri angleškem krojaču obleko najnovjšega kroja. Toliko poželjivosti, toliko barskega, toliko divjih, instinktivnih in strastnih nagonov se lahko opazi v teh potezih. Moj sosed pri mizi je bil okrogel, precej debel gospod z rdečim licem. Ko je prišla na mizo perutnina, je začel zabavljati, da to ni kopun, temveč kraški skalni jereb. Tako se je pričel pogovor. Rojen je na Gorenjem Avstrijskem, a sedaj veletržec z železom na-

Svila za neveste od 60 kr. do glid. 11.35 v vseh barvah. Franko in carine prosto na dom. Bogata uzorna zbirka z obratno pošto. Tovarna svilla Henneberg v Carihu. (3)

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastonj in franko v Schwann-Apoteke, Frankfurt a. M.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič

krojaški mojster v Vrtni ulici števil. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerno.

Na zahtevo gospode z dežele sem vedno na razpolago ter tudi postrežem osebno z uzorci na njihovem domu.

Hiša na prodaj

v Dolnji Vrtojbi.

Okoli hiše ima vrt. Ker je blizu glavne ceste, je pripravna za trgovino, obrt ali gostilno.

Naslov pota naše upravitelje.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Dražba.

V Biljani se odda na dražbi dne 31. januarja t. l. od 10.—12. ure predpoldne v občinskem uradu na Dobrovem delc daljšanja in popraviljanja župne cerkve v Biljani; svota dela je 7800 K. Kdor se misli udeležiti dražbe, mora vložiti 10% kavicjo gori omenjene svote.

Delo se odda najnižjemu ponudniku. Dražbeni pogoji, načrt in stroškovnik so razpoloženi v obč. uradu.

Županstvo v Biljani

Župan: Šfiligoj.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DRABNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nibrberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za živalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojaše in čuvarje.

Svetilnice. — Rožni vonel. — Mašno knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih in v tržili ter na deželi. 35-8

Zahvala.

Ob bridki izgubi mojega ljubljenega soproga

Mateja Vaupotiča,

c. kr. nadstražnika v p.

ki je po dolgi in mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo, so mi bili dokazi prijaznega in naklonjenega sočutja v veliko tolažbo.

Stejem si zategatelj v dolžnost, izreči tem potom svojo iskreno zahvalo g. c. kr. finančnemu komisarju in c. kr. fin. stražnikom, udom »Narodne Čitalnice«, preč. duhovščini, in vsem blagim Kobaridcem, ki so izkazali pokojniku zadnjo čast do groba ali mi na kakoršenkoli način izkazali svoje dobrodejno sočutje. Bog poplačaj vsem!

V Kobaridu, 22. januarja 1903.

Zalujoča soproga

Amalija Vaupotič-Čluk.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s ½% uradnino. Glavni deleži koncem leta 5½%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Članov 1819 s 7932 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.318.965. — Posojila 1.379.213. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

15%

pod navadno ceno razprodaja radi poznega zimskega časa

J. ZORNIK

Gorica, Gosposka ulica 7

vse zimsko blago, kakor: krasne volnene šerpe, rute, podobleke, vsakovrstno gorko Jaeger-perilo, rokavice, nogavice, bluže zimske čevlje, volno, kožuho vino itd.

Nikdo naj ne zamudi lepe prilike za ceni nakup.

Blag. gosp. **Gabrijel Piccoli,** lekarnar

dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII. v Ljubljani.

Podpisane si uoaja naznani Vašemu blagorodju, da se je doposlana tinktura za želo-

lodec rabila z dobrim vspohom pri želo-

čnem ter črevesnem kataru kakor tudi v

bolezni na jetrah in obistih.

Gradee, dne 2. februarja 1897,

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri

trpijo na bolečinah v želodcu in nerodnostih

v črevesih, da uporabljajo Vašo izvratno

želodčno tinkturo, koje sem jaz sam upo-

rabljaj s prav izvrstnim vspohom. Z odl.

spoštovanjem

Mojan, (Istra), 6. oktobra 1900.

Don Peter Francesehnl, župnik.

Je v razprodaji v lekarnah v Gorici,

Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri

in Dalmaciji k 30 vin. steklenica. 2

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Teško posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst

(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbéra najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvornosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

sproti stolni cerkvi v Sarajevu. Ko sem mu imenoval razne sarajevske znance, katere je on prav dobro poznal, in ker je videl, da mi bosenske razmere niso neznanne, je začel prostodušno govoriti o ogromnih naravnih zakladih Bosne in Dalmacije, katerih pač nikdar ne zmanjka, so neizčrpilivi vir pravega narodnega bogatstva in industrije, in ki le čakajo na podjetnost, kapital in delo. Vreme se je spremenilo, jug je začel pihati in pršeti iz megle. Morje je postajalo vedno bolj pepelnato sivo. »Trinketino«, trikotno jadro na ladiji, ki se je prej sušilo na vetru in solncu, so položili zopet na palubo. Nadaljevala sva svoj prejšnji pogovor. Vzradoval sem se, ko sem čul iz ust praktičnega trgovca, ki je po vrhu še Nemece, to, kar sem smatral doslej le za mnenje, izvirajoče iz pretiranega, nekoliko šovinističnega narodnega čustva. Povedal mi je, da ima bosenski seljak toliko zdrave prirojene inteligence, toliko prave nadarjenosti in spretnosti, da bode to silen, nevaren tekmeec Nemcu, ako naravno inteligenco vzbudi in bo popolnjevala primerna šolska vzgoja. Nemškega kmeta Bošnjak kmalu nadvrili, ko bodo izbrisani tužni sledovi in nasledki turškega gospodarstva. Oni, ki prorokujejo Bosni in Dalmaciji sijajno gospodarsko bodočnost, nikakor niso fantasti in sanjari, kajti vsi pogoji so dani, da se spremenijo te danes ubožne dežele v bogate pokrajine, ki vidno napredujejo v gospodarskem oziru. Jasno mi je bilo, da ni daleč doba, ko bodo plule po tem morju, kjer danes ni videti broda, kakor daleč sega oko, velike tovarne ladije, ki bodo zalagale celo italijansko industrijo s premogom in drugimi naravnimi produkti, katere krije danes še kameniti kraški svet, in da bodo nekdanji zadržani oni, ki so sedaj prvi, in prvi oni, ki so sedaj zadnji. In to je za nas zelo tolažilno!

Želel sem gledati že od daleč italijansko obrežje, kateremu smo se vedno bolj bližali, ali ker je deževalo, sem ostal v »tugi« in zamudil ta trenutek. Potniki so se pripravljali na izkrcanje, »camerieri« so delili račune in nosili

prtljago na krov. Z dežnikom v roki sem korakal po polzki mokri palubi proti nosu, kjer ladja reže penec se valove umazanega morja; z radostjo sem pozdravljal obrežje dolgo zaželjene Hesperije! Tam za onimi gorami, okoli katerih se ovija in odvija debela megla, leži oni blaženi kos zemlje, kjer sta se rodila Rafael iz Urbina in Frančišek iz Asisija. Čim bliže smo bili obrežju, tim lepša je bila slika. Pred mojimi očmi je bil razprostrt Jakin, amfiteatrališki se dvigajoč visoko navzgor do slemena brdja, s svojimi ozkimi večnadstropnimi poslopji, s svojimi mnogoštevilnimi bazilikami, s svojimi templji, podobnimi cerkvami, z napol razpadlimi palačami, s svojo umetno luko v obliki lakta, in rimskim triumfalnim svodom. Ko je bil pripravljen most za izkrcanje, pridrela je cela tolpa fakinov, ki se je začela trgati za prtljago. V takih trenutkih mora biti potnik hladnokrvnen. Kar dva pomorščaka sta se hotela polastiti mojega kovčega in taške, in dasi sem pozval mlajšega, se mi je vsilil starejši, kateremu sem moral razlagati, da ni »lo stesso«, — kakor je rekel z akcentom, ki me je prepričal, da sem v pravi Italiji, — kedar nosita dva nosača, katerima je treba plačati. Z novim znancom iz Sarajeva sva najela voz, ki naju je peljal v »Albergo Vittoria«. Na kozlu je imel kočijaž velik bled žolt dežnik, podoben dežnikom naših štantnikov na sejnih. »Albergo Vittoria« je star palazzo, vse je širo in prostorno, kamenite stopnice se vzpenjajo visoko navzgor. Nakazala se mi je soba z oknom v stransko temno ulico. Oprava sobe je bila pristno italijanska. Tlak, ki je bil pol laški šegi kamenit, je bil pokrit s preprogami, v kotu je postal lep kamin. Sredi sobe je bila velika široka in visoka postelja, pokrita s snežno belim pregrinjalom, stoli so bili silno častitljivi in pretegnjeni z belkastim bičjem.

Mrak je nastal in deževalo je kakor ob izkrcanju. Videla sva stolno cerkev, pred katero je barokni spomenik Klementa XII., onega papeža, ki je mnogo storil za Jakin. Trg je prav po italijansko slikovit. V tobakarni mi je nekdo

z navdušenjem in s sijajočim licem pravil, da je bil ta papež iz Jakina, kar pa ni res. Vrnila sva se na to v albergo, kjer sva se zvečer še dolgo pogovarjala pri veliki v slamo zaviti buteljki Chiantija. Zbirala se je tukaj garnizija s štabnimi oficirji, same lepe marcijalične postave. Potem sva še pila črno kavo v mali kavarni, katero sva komaj našla po dolgem iskanju v največjem dežju. V kavarni je bila z razprostrtim časnikom pred glavico mlada žena tako kapricioznega, finega ljubkega in duhovitega obraza kakor vstvarjena za Lenbachov kist. To je bil pristni Lenbachov žaner. — Spal sem le nekoliko ur, kar nisem mogel verjeti, da bom jutri že v večnem Rimu.

V mraku smo se peljali naslednje jutro z omnibusom po predmestjih skozi rimski triumfalni svod na kolodvor. Moj sopotnik je bil Italijan, ki je bil sicer podoben na prvi pogled kakemu odvetniku, a je bil trgovec s senom na debelo. Zgodovina in lepe umetnosti mu niso delale preglavic, pač pa letošnje senske cene in košnja.

Železnični tir se vije ob morju, ki je bilo umazano, pljuskalo ob skale in metalo na obrežje velike valove. Tam proti severu leži Sinigaglia, kjer je nekdanj Cesare Borgia počenjal toliko zločinov. Ali ko je izginilo morje izpred naših oči, smo se vozili skozi pokrajino polno blagodejne harmonije brez neprijetnih kontrastov. To je nekako valovita zemlja, niti gorovje niti ravnina. Vse je zeleno, dobro kanalizovano in med zelenjem se kažejo mične vile in posestva, vse je slikovito, ljubeznivo in prikupljivo. Tukaj ob vznožju Apeninov je torej domovina Rafaela in sv. Frančiška, in res mora ta ugodna konstelacija celotnega življenja v teh krajih in ta zemlja, ki budi estetični čut, ljubezen do narave in ljubezen do Boga, biti posebno pripravna, da vzraste tu genij. V Folignu, kjer se odrepi progga v Asisi, sem bil gladen kakor volk. Pozabil sem popolnoma na askezo svetnika iz Asisija, kupil si korbico s costolette alla milanese, kosom dobrega sira, dvema kosoma rahlo peče-

Stenografa

sprejme

dr. Dragotin Treo, odvetnik v Gorici, pod ugodnimi pogoji. Nastop takoj. Prednost imajo pevci ali telovadci.

Zaščitna znamka: **SIDRO.**

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

iz Richterjeve lekarne v Pragi

priporočano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 80 h. kron 1-40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s "SIDROM" namreč, iz RICHTERJEVE lekarne in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v PRAGI.
Elizabethgasse št. 5.

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalic
priporočila prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice

Apollo

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporočila vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.
Priporočila se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Proti protinu in revmatizmu

je tisoče in tisoče ljudi vspešno rabilo

Zoltanovo mazilo proti protinu in revmatizmu.

Mnogi trdijo, da se to mazilo izvrstno uporablja tudi pri takih boleznih, kjer celo dolgoletne koplji niso mogle pomagati.

Cena steklenice 2 K

Glavna zaloga: lekarna pri „Črnem medvedu“ Dunaj 1., Lugeck 3.

Direktna poštna razpoložljivost izdelovalca:

lekarnarja

Béla Zoltán

Budimpešta.

Pozor!

Gotova obuvala za sedanjost sezono

priporočila

Peter Cotič

čevljiarski mojster

v Gorici, Gosposka ulica št. 14.

Naročila z dežele poštne prosta.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporočila

pristna bela in črna vina iz vlpavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in istrskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrazba poštna.

Za plesno sezono!

priporočila tvrdka

J. ZORNIK — GORICA

Gosposka ulica 7

svojo veliko zalogo krasnih pihalk, svilnatih šerp, modnih prozornih stofov za plesne obleke, okraskov iz svile, srebra, zlata, Glačè in cvrnatih rokavic, nogavic, životnikov, svilenega in bombažastega Atlasa za cele obleke in kot podlago k raznim lahkim prozornim oblekam, svilnate trakove itd.

Vsakovrstno perilo za gospode, krasne ovratnice, glačè rokavice itd.

Dobi se povsod!

Schichtovo hranilno jedernato milo

z varstveno znamko

garantirano in prosto vseh škodljivih primes, izdatno in izvanredno milo za pranje.

Pri nakupu naj se pazi na ime „Schicht“ in na gornjo varstveno znamko.

Zastop na debelo: **Humbert Bozzini — Gorica.**

nega kruha, oranžo, s figami in steklenico toskanskega vina in sedel, dokler nisem utešil gladu. Foligno, Terni, Spoleto, sami spominj na Goethejevo italijansko potovanje. Z veturinom se je vozil v sediji in tudi on je opazil, »da je Italija v vsem, kar je v zvezi z mehaniko in tehniko in kar proizvodi udobnejši in bolj sveži način življenja, daleč za drugimi deželami.« Tudi razvajeni potnik moderne dobe, ki hiti z brzovlakom po Italiji, pride do povsem podobnega zaključka. Ali koliko je videl Goethe. Izstopil je iz sedije, kadar se mu je zljubilo, hodil peš, občudoval to ali ono, prišel v dotiko z domačini, in vendar ni imel miru, neka tajna sifa ga je vedno priganjala, dokler ga veturin ni pripeljal skozi porta del popolo v Rim.

Divno leži Trevi, prav na vrhu griča je katedrala. Pašniki se začnejo raztezati daleč proti jugu. Pasle so se med ograjami ovce, koze, mršavi konji in goveda z mogočnimi zavihanimi rogovi. Zagledal sem prvič pravi rimski dvokolesni, pestro poharvani voz; taki so morali biti vozovi v starem Rimu. Zastonj sem gledal skozi okno, kupole sv. Petra nisem videl nikjer. Kar se vlak ustavi izven postaje. Mogočni svodi vodovoda kličejo v spomin bližino Rima. Polje z artičokami je vidno na desni, v ozadju pa strašne najemniške kasarne, nekatere zapuščene in prazne, nikjer pa ni videti tovarniških dimnikov. Že se vozi vlak sredi obsežne in goste mreže tirov, katero obrobijo skladišča in okrogle klonice za lokomotive, in preskakuje iz tira v tir, in pred njim se odpira s stekleno streho pokrit kolodvor, vse kakor v tisoč drugih postajah. Nosač mi znosi priljago v omnibus hotela Colonna, in kmalu se peljemo skozi ulice, ki so povsem podobne ulicam drugih evropskih mest. Ozke strne ulice podajajo neprijeten vtis. Videl sem zvečer na trgu Colonna steber Marka Avrela, zdel se mi je mal. Palazzo Venezia mi je imponoval na prvi pogled. Korzo me je očaral, nikakor ne stavbe, pač pa to nepovsem velikomestno vrvenje in ta nepretrgana vrsta vozov. Vendar prvi večer prav nikakor nisem čutil, da sem v rimski »urbo.«

Po drugem zajutru sem se napotil k cerkvi sv. Petra. Nisem se brigal dosti za ulice in trge, tudi nisem imel mestnega načrta v roki, temveč hodil sem v neki gotovi smeri, kjer sem slutil, da je največja cerkev sveta in vidno središče katoliške cerkve. V mali kavarni sredi starega mesta sem naročil črne kave in se pogovarjal s pristnim rimskim

kirritom. Ozke ulice so bile vedno bolj italijanskega značaja, čim dalje sem hodil, perilo in cunje so visele iz oken visokih hiš, in popolnile to bizarno sliko Cerkve s kupolami tudi niso manjkale ob poti, na mnogih krajih so zeminarji in vzgojevališča, iz katerih se je tupatam vsula mladina v raznobarnih talarjih. Na ulici hodijo ti mladi ljudje po dva in dva, kolikor mogoče resnega obraza, za njimi pa nadzornik. — Vedno ožje so postajale ulice, večkrat sem zgrešil in utrujen sem že bil, kakor je utrujen romar, ki se bliža po dolgi poti svojemu cilju. Nakrat se mi prikaže čudna okrogla srednjeveška stavba onkraj reke, kateri so zožili strugo z modernimi, povsem novimi kamenitimi nabrežji. Castello d'angelo je priča tisočletne burne zgodovine papeštvu. Preko železnega mosta se požurim in niti ne opazim, da teče pod menoj kalni Tiber, moj cilj je sv. Peter, čegar kupola se odbija v bajno lepi okrogli črti od jasnega azurnega nebeškega oboka. Skoraj vsaki peti človek, katerega srečam, je duhovnik. Lustrascarpe ob voglu me opozarja na prašne čevlje, in da se nekoliko odpočijem, mu dovolim, da mi jih čisti. Na desni in levi so prodajalnice rožnih vencev in podobnih stvari. Nenađoma se prikaže ogromna ploščad z obeliskom v sredi, opasana od kolonade Berninijeve. Na koncu ploščadi pa nad polagoma se dvigajočimi stopnicami je bazilika sv. Petra, na kraju desnega polupasa kolonade pa vhod v Vatikan. Vozovi, gruče ljudi, ki so se nam prej dozdevale v normalni velikosti, postajajo vedno manjše in manjše, dokler niso pikam podobne. Dasi utrujen, vendar sem brzo korakal preko stopnic navzgor in nehote odkrivši se sem vstopil v predcerkev. Odmaknil sem težko zagrinjalo. V cerkvi je bil šum in ropot; delavci so razdirali tribune. Kje da stojim, sem se zavedel šele v trenutku, ko sem zagledal bronasti kip sv. Petra. S trdim bizantiskim pogledom blagoslavlja — Galilejski ribič. Desna nekoliko naprej upognjena noga ni podobna bosu človeški nogi, tem več opanki srednjeveškega viteza, palec je že ves odrgnjen od poljubov, in zareze med prsti so vsled poljubov že izginile. Milijoni vernikov so že poljubovali to nogo. Videl sem, kako so stopile žene iz navala h kipu, obrisale z ručico nogo in jo poljubovale in se je dotikale s čelom. Otroke so povzdigoval, da so mogli nogo poljubovati. Nad ribičem Petrom je ploščad z imenom Pia Nona. V povprečni ladji sem našel spovednice, kjer se spoveduje v jeziki vseh

katoliških narodov. Vsaka ima tablico z dotičnim napisom. Ilirska spovednica je bila zaprta in jako skrita, da sem jo moral dolgo iskati. V spovednici »pro gallica gente« je sedel okrogel, smehljajoč se spovednik. Cela ura je že pretekla, odkar sem hodil po teh ogromnih ladjah in cerkvam podobnih kapelah.

Stopivši na trg, sem zgubil ves čut za mere, dolžino, širokost in višičino. Dimenzije sv. Petra so tako ogromne, da se nam dozdeva vse mnogo manjše nego je v istini. Italijansko stražo sem vprašal mimogrede, kje je meja med papaževim ozemljem in zedinjeno Italijo. Odgovoril mi je z napolitanskim akcentom in mi pokazal belo črto, ki se razteza od ednega konca kolonade do drugega. Sedel sem v restavracijo, odkoder se vidi celo pročelje sv. Petra. Izpil sem nekoliko kozarcev zlatkastega fraskatskega vina. Na bližnji mizi je bilo pet Francozov, trije abeji in dva posvetna romarja. Niso se baš pogovarjali o svetih rečeh, pač pa so opazili, da je kljuse mimodrdrajočega izvožčka šantavo in da hodi mimo mična punica.

Mikalo me je videti Kolisej po noči. Izvožček me je peljal mimo Trajanovega fora po ozkih zasukanih ulicah. Trajanov steber moli kvišku sredi novodobne proletarske bede kot edini spomenik na izvoljeni narod vladarjev. Hiše ob poti h Koliseju so ednolične, premožni ljudje tu ne bivajo, pričinja se že oni okraj, »kjer stojijo poslednje hiše«. Dolga vrsta belkastih visokih najemniških kasaren se prikaže na levi, ko so pri kraju te zakotne neprijazne in puste ulice. Pot vodi nekoliko navzdol. Voz se primika ogromni nedogledno visoki steni. Konture Koliseja postajajo vedno bolj določne. Nešteto polkrožnih lokov se pojavlja na teh orjaških zidinah. Pri glavnem vhodu sem vstopil. Grobna tišina je vladala na okrog, žive duše ni bilo blizu. Neznanski strah se me je polastil, ko sem stal tam sredi Koliseja in me je objemal oni ogromni kameniti pas. Bil je to strah pred največjimi zagonetkami človeškega življenja.

Koliko krvi je pila ta zemlja, na kateri stojim. Sto tisoč gledalcev se je naslajalo na takih strašnih prizorih. Hodil sem okoli Koliseja, brezkončna je bila ta pot. Luna je sijala skozi odprtine in čudno so bile razsvetljene te gigantske podrtije. Krpe z zvezdami posutega neba so bile obrobjene od slikovitega okvira mogočnih lokov.

(Dalje pride.)